

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมพื้นฐานในการช่วยตนเองของเด็กเล็กในชนบท 9 ด้านคือ การเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร การสวมใส่เสื้อผ้า การถอดเสื้อผ้า การถ่ายปัสสาวะ การถ่ายอุจจาระ การนอน การล้างมือ และการเล่น และศึกษาพฤติกรรมแต่ละด้านใน 4 สภาพการณ์คือ ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมด้วยตนเองของเด็ก พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่เข้ามาเกี่ยวข้อง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่กระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง และพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเมื่อแม่คุยหรือลงโทษ แยกตามตัวแปรด้านเพศ (ชาย-หญิง) ลำดับการเกิด (คนโต-คนรอง)ฐานะเศรษฐกิจ (สูง-ต่ำ) และภาค (เหนือ-ตะวันออกเฉียงเหนือ)

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กเล็กอายุระหว่าง 2 ปี 3 เดือน ถึง 3 ปี 5 เดือน อาศัยอยู่กับมารดาซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบท จากตำบลหนองพยอม ตำบลกึ่งตะขบ ตำบลไทรโรงโชน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ตำบลริม ตำบลมาตอ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในภาคเหนือ และตำบลเวียงหงษ์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน ตำบลแวง อำเภอโพ้นทอง จังหวัดร้อยเอ็ดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 96 คน จำแนกออกตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับการเกิด ฐานะเศรษฐกิจ และภาค

เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่ใช้ในโครงการวิจัยร่วมระหว่าง 3 ประเทศคือ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ และไทย เกี่ยวกับพฤติกรรมพื้นฐาน 9 ด้านใน 4 สภาพการณ์ดังกล่าวแล้ว รวม 36 ข้อ

วิธีการรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม เพื่อความเหมาะสม

ในการใช้ถ้อยคำให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจตรงกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา และนำข้อบกพร่องต่าง ๆ มาแก้ไขแบบสอบถามจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แจกแจงความถี่จำนวนผู้เลือกตอบในข้อ ก ข ค และ ง ของพฤติกรรมแต่ละงานทั้ง 4 สภาพการณ์ แยกตามตัวแปร เพศ ลำดับการเกิด ฐานะ เศรษฐกิจและภาค
2. นำข้อมูลที่ได้ในข้อ 1 มาคำนวณหาค่าร้อยละ
3. นำข้อมูลในข้อ 2 มาแปลงเป็นสัดส่วนเพื่อทดสอบค่านัยสำคัญในการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรเป็นคู่ ๆ คือ ชาย-หญิง ลูกคนโต-ลูกคนรอง ฐานะเศรษฐกิจสูง-ฐานะเศรษฐกิจต่ำ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากสูตร

1. กรณีที่ค่าความถี่ของประชากรในแต่ละกลุ่มมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 10 ใช้ทดสอบด้วยค่า Z ดังนี้

$$Z = \frac{P_1 - P_2}{\sqrt{P_e q_e \left(\frac{N_1 + N_2}{N_1 \cdot N_2} \right)}}$$

2. กรณีที่ค่าความถี่ของประชากรในแต่ละกลุ่มมีค่าในช่วงระหว่าง 5 ถึง 10 ใช้ทดสอบด้วยค่า Z แก้ ดังนี้

$$Z = \frac{(P_1 - P_2) \pm \frac{1}{2}}{\sqrt{P_e q_e \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}}$$

3. กรณีที่ค่าความถี่ของประชากรในแต่ละกลุ่มเป็นค่าน้อยกว่า 5 ใช้ทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์แบบการไคสแควร์ของ เยตส์ (yates' correction) ดังนี้

$$\chi^2 = \sum \frac{(f_{e1} - 0.5)^2}{f_{e0}}$$

สรุปผลการวิจัย

เด็กกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถช่วยตนเองได้ทุกครั้งในพฤติกรรม การปัสสาวะ การอุจจาระ การล้างมือ การรับประทานอาหาร การเล่น และการเคลื่อนไหว ส่วนในพฤติกรรมการสวมใส่เสื้อผ้า ถอดเสื้อผ้า นั้นเด็กส่วนใหญ่ช่วยตนเองได้เป็นบางครั้ง และในพฤติกรรมการนอนนั้นเด็กส่วนใหญ่ยังไม่ช่วยเหลือตัวเองได้ เมื่อแยกพิจารณาตามตัวแปรแล้วพบว่า

1. เพศ

1.1 การช่วยเหลือของเด็กชาย มีแนวโน้มจะมากกว่าการช่วยเหลือของเด็กหญิงที่ช่วยตนเองได้ทุกครั้งในพฤติกรรม การเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร และการช่วยเหลือของเด็กที่มีแนวโน้มจะมากกว่าการช่วยเหลือของเด็กชายที่ช่วยตนเองได้ทุกครั้งในการสวมใส่เสื้อผ้า การถอดเสื้อผ้า การปัสสาวะ การอุจจาระ การนอน การล้างมือ และการเล่น แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

1.2 การช่วยเหลือของเด็กชายมีแนวโน้มจะมากกว่าการช่วยเหลือของเด็กหญิงที่ไม่ยอมให้แม่เข้ามาเกี่ยวข้องในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน และที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญคือการช่วยเหลือของเด็กชายที่ไม่ยอมให้แม่ช่วยในการรับประทานอาหาร มากกว่าการช่วยเหลือของเด็กหญิงที่ระดับ .01 และการช่วยเหลือของเด็กหญิงที่ยอมให้แม่ช่วยจะในการเล่นมากกว่าการช่วยเหลือของเด็กชายที่ระดับ .01

1.3 การช่วยเหลือของเด็กชาย มีแนวโน้มจะมากกว่าการช่วยเหลือของเด็กหญิงที่ไม่ยอมทำอะไรเองเมื่อแม่กระตุ้นในพฤติกรรม ถอดเสื้อผ้า อุจจาระ และล้างมือ แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

1.4 การอดยละของเด็กชาย มีแนวโน้มจะมากกว่าการอดยละของเด็กหญิงที่ไม่เชื่อฟังเลยเมื่อแม่ดูหรือลงโทษในพฤติกรรม การสวมใส่เสื้อผ้า การถอดเสื้อผ้า การอุจจาระ การนอน การล้างมือ และการเล่น แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. ลำดับการเกิด

2.1 การอดยละของลูกคนโต มีแนวโน้มจะมากกว่าการอดยละของลูกคนรองที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ในพฤติกรรม การเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร การถอดเสื้อผ้า การอุจจาระ และการนอน โดยเฉพาะในการรับประทานอาหารนั้นการอดยละของลูกคนรองที่รับประทานอาหารเองได้ทุกครั้ง มากกว่าการอดยละของลูกคนโตที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2.2 การอดยละของลูกคนโต มีแนวโน้มจะมากกว่าการอดยละของลูกคนรองที่ยอมให้แม่เข้ามาเกี่ยวข้องของทุกครั้ง ในพฤติกรรม การเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร การถอดเสื้อผ้า การถ่ายปัสสาวะ การถ่ายอุจจาระ การนอน และการล้างมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการรับประทานอาหาร การอดยละของลูกคนรองที่ไม่ยอมให้แม่ช่วย มีมากกว่าการอดยละของลูกคนโตที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2.3 การอดยละของลูกคนโต มีแนวโน้มจะมากกว่าการอดยละของลูกคนรองในกรณีที่ไม่เคยกระตุ้นให้ลูกช่วยตนเองในพฤติกรรมต่อไปนี้คือ การเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร การสวมใส่เสื้อผ้า การถอดเสื้อผ้า การนอน การล้างมือ และการเล่น

2.4 การอดยละของลูกคนโต มีแนวโน้มจะมากกว่าการอดยละของลูกคนรองในกรณีที่ไม่เชื่อฟังเลย ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ยกเว้น การปัสสาวะ

3. ฐานะเศรษฐกิจ

3.1 การอดละของเด็กเศรษฐกิจต่ำ มีแนวโน้มจะมากกว่าการอดละของเด็กเศรษฐกิจสูง ในกรณีที่ช่วยตนเองได้ทุกครั้งในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ยกเว้น การสวมใส่เสื้อผ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบัสสาวะและอุจจาระนั้น การอดละของเด็กเศรษฐกิจต่ำช่วยตนเองได้ทุกครั้งมากกว่าการอดละของเด็กเศรษฐกิจสูงที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

3.2 การอดละของเด็กเศรษฐกิจต่ำ มีแนวโน้มจะมากกว่าการอดละของเด็กเศรษฐกิจสูงในกรณีที่แม่ไม่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ยกเว้น การสวมใส่เสื้อผ้าและการเล่น

3.3 การอดละของเด็กเศรษฐกิจสูง มีแนวโน้มจะมากกว่าการอดละของเด็กเศรษฐกิจต่ำในกรณีที่ ไม่ยอมทำเองเมื่อถูกแม่กระตุ้น ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ยกเว้นด้านการอุจจาระ และการอดละของเด็กเศรษฐกิจต่ำมีแนวโน้มจะมากกว่าการอดละของเด็กเศรษฐกิจสูงในกรณีที่ แม่ไม่เคยกระตุ้นให้ช่วยตนเองในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ยกเว้นการเคลื่อนไหว และการเล่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการถอดเสื้อผ้าและการบัสสาวะ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

3.4 การอดละของเด็กเศรษฐกิจสูงและต่ำที่แสดงพฤติกรรมต่อการดูหรือลงโทษของแม่ไม่แตกต่างกัน

4. ภาค

4.1 การอดละของเด็กภาคเหนือมีแนวโน้มจะมากกว่าการอดละของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในกรณีที่ช่วยตนเองได้ทุกครั้งในพฤติกรรม การรับประทานอาหาร การถอดเสื้อผ้า การบัสสาวะ การอุจจาระ การนอน และการเล่น โดยเฉพาะในด้านการรับประทานอาหารและการเล่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และการอดละของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ไปนอนเองไม่ได้มากกว่าการอดละของเด็กภาคเหนือที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4.2 การอดละของเด็กภาคเหนือมีแนวโน้มจะมากกว่าการอดละ

ของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในกรณีไม่ยอมให้แม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคลื่อนไหว การปีนสาละ การนอน การล้างมือ และการเดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พฤติกรรมการเล่นนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 การอยุ่ของเด็กภาคเหนือ มีแนวโน้มจะมากกว่าการอยุ่ของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในกรณีที่ยอมทำเองทุกครั้งเมื่อแม่กระตุ้นในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ยกเว้นการสวมใส่เสื้อผ้า โดยเฉพาะในด้านการปีนสาละและล้างมือ พบว่าการอยุ่ของเด็กภาคเหนือช่วยตนเองทุกครั้งมากกว่าการอยุ่ของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4.4 การอยุ่ของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแนวโน้มจะมากกว่าการอยุ่ของเด็กภาคเหนือ ในกรณีไม่เชื่อฟังเลยเมื่อแม่ดูหรือลงโทษในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน ยกเว้นการเคลื่อนไหว และการรับประทานอาหาร และการอยุ่ของเด็กภาคเหนือ มีแนวโน้มจะมากกว่าการอยุ่ของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกรณีแม่ไม่เคยดูหรือลงโทษเลย ในพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน โดยเฉพาะในด้านการรับประทานอาหาร การสวมใส่เสื้อผ้า การอยุ่ของเด็กภาคเหนือที่ไม่เคยถูกแม่ดูหรือลงโทษมากกว่าการอยุ่ของเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนในพฤติกรรมการถอดเสื้อผ้า การนอน และการเล่น แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .01

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ในการวิจัยต่อไปควรจะได้ศึกษาพฤติกรรมด้านอื่น ๆ เช่น การแปรงฟัน ล้างหน้า อาบน้ำ ฯลฯ เป็นต้น
2. ในการวิจัยต่อไปควรจะได้ศึกษาถึงตัวแปรด้าน อายุของแม่ ระดับการศึกษา และสถานภาพการสมรสของพ่อแม่เด็กด้วย
3. ในการวิจัยต่อไปควรจะได้เปรียบเทียบตัวแปร อานแพท ลำดับการเกิดฐานะเศรษฐกิจ และภาค ความคุ้นเคยกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างน้อยเกินกว่าจะเปรียบเทียบตัวแปรทั้ง 4 ด้านนี้ความคุ้นเคยกันในขณะเดียวกัน